

INDEX FONTIUM
qui in hoc volumine publicantur

Archivum Historicum S. Congregationis de Propaganda Fide (APF):

- Congregazioni Particolari (Congr. Part.), ms. 25 f. 178r-184r.
- Lettere, ms. 70 I parte f. 41r-v, 58v- 60r, 61r-v.
II parte f. 34r-35r, 39v- 40r.
- Scritture riferite nei Congressi (SC):
  - Germania e Missioni settentrionali, ms. 2 f. 7r-9v.
  - Moscovia, Polonia, Ruteni, ms. 2 f. 89r-v .
  - Ruteni, Polonia, Moscovia- sine dato, f. 217r-v.

Archivum Secretum Vaticanum (AV):

- Archivum Nuntiaturae Varsaviensis (Arch. Nunz. Vars.), ms. 177 f. 26r-27r, 33r-35v, 37r-39v, 43r-v, 44v -56r.
- Archivum Consistoriale (AC), Processus Consistoriales (Proc.Cons.), ms. 80 f. 318r-326v.
- Lettere de' Principi, ms. 108 f. 95r, 122r-v, 131r-132r, 134r-v.
- Nunziatura di Polonia (Nunz.Pol.), ms. 94 f. 48r-50v, 371r-373r, 375r-378r, 379r-380r, 381r-383r, 384r, 385r-386v, 389r, 390r-391v, 393r, 394r-395r
  - " " ms. 99. f. 216r, 219r-221v, 225r, 229r, 231r-232v, 234r, 235r-241v, 248r, 250r-v, 252r-254v, 256r-v, 262r-268r, 269r-272v, 274r-277v, 280r-281v, 284r-285r, 286r-v, 292r, 293r, 302r-309v, 311r-312r, 316r, 323r-328r, 329r-330r, 332r-334r, 344r, 346r-351r, 352r, 353r-354r, 356r-358r, 360r-362v, 368r-369r, 370r, 371r-v, 374r-377r, 380r, 381r, 383r-387r, 390r-393r, 396r-401r, 403r, 404r-v, 405v-406v, 408r-411r, 412r-414v, 418r-421r, 422r, 423r-v, 426r-427r, 428r, 429r-430r, 431r-432r, 439r, 442r-443r, 444r, 445r-v, 447r, 448r, 449r-450r, 452r-454v, 479r-481v.

- Nunziatura di Polonia (Nunz.Pol.), ms. 183A f. 434v-437v, 440r-465v.
  - Additiones VI (Nunz.Pol., Add.), s.p.
  - Additiones XIII, s.p.
- Nunziature Diverse (Nunz. Div.): ms. 221 f. 94v -108r.
  - ms. 222 f. 81r-85v, 86v-87v.
- S. Congregatio Episcoporum et Regularium
(SC Eporum et Regularium):
  - Registrum Regularium (Reg. Regularium), ms. 88 f. 68r, 101r.

Archivio di Stato - Lucca (AS, Lucca), Archivio Buonvisi II parte:
fasc. 17 n. 136.
fasc. 35 n. 85.
fasc. 52 n. 130-139, 141.

Biblioteca Vaticana (BV):

- Barberini Latini (Barb. Lat.), ms. 6655 f. 9r-10v, 13r-15r, 16r-17r.
  - ms. 6664 f. 1r-v.

**OPERA
in quibus scripta ad nuntiaturam Opitii Pallavicini attinentia
publicata sunt**

De Bojani - F[erdinand] De Bojani, *Innocent XI. Sa correspondance avec ses Nonces (167 -1684)*, T. III: 1680-1684, Première partie: *Affaires politiques*, Rome - Paris 1912, p. 503-506, 508-518, 520, 522-526, 529-535.

Šeptyckyj - *Monumenta Ucrainae Historica*, collegit Andreas Šeptyckyj, T. IV: 1671-1701, Romae 1967, p. 110-114.

Theiner MHR - *Monuments historiques relatifs aux règnes d'Alexis Michælowitch, Féodor III et Pierre le Grand, czars de Russie, extraits des Archives du Vatican et de Naples* par Augustin Theiner, Romae 1859, p. 220-225, 227.

Theiner VMPL - *Vetera Monumenta Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae gentiumque finitimarum historiam illustrantia*, ed. Augustinus Theiner, T. III: A Sixto PP V usque ad Innocentium PP XII, 1585-1696, Romae 1863, p. 678-681.

Welykyj LNA - *Litterae nuntiorum apostolicorum historiam Ucrainae illustrantes (1550-1850)*, collegit, paravit, adnotavit editionemque curavit P. Athanasius G. Welykyj OSBM, T. XIII: 1675-1683, Romae 1969, p. 240-250.

Welykyj LPF - *Litterae S. C. de Propaganda Fide Ecclesiam Catholicam Ucrainae et Bielarusjae spectantes*, collegit et adnotationibus illustravit P. Athanasius G. Welykyj OSBM, T. II: 1670-1710, Romae 1955, (Analecta OSBM, Sectio III), p. 122-124.

STUDIA ET FONTES AUXILIARII
quibus in hoc volumine apparando usi sumus

Ex studiis auxiliariis in primo volumine positis ratio habita est operum, quae in notis
sub textu collocatis laudantur.

Andrusiak - *Józef Szumlański pierwszy biskup unicki lwowski (1667-1708).*
Zarys biograficzny [Iosephus Szumlański, primus episcopus Leopoliensis unitus (1667-1708). Brevis vitae descriptio]. Napisał Mikołaj Andrusiak. We Lwowie 1934 (Archiwum Towarzystwa Naukowego we Lwowie. Dział B - Tom XVI, zeszyt 1).

ANP - *Acta Nuntiatura Polonae*, T. XXIV: *Honoratus Visconti (1630-1636)*, vol. 1: (20 IV 1630 - 26 VII 1631), edidit Adalbertus Biliński, Romae 1992; T. XXXIV/1: *Opitius Pallavicini (1680-1688)*, vol. 1: (10 VIII 1680 - 29 III 1681), edidit Maria Domin-Jačov, Romae 1995.

Barącz, *Dzieje klasztoru...- Dzieje klasztoru WW. OO. Dominikanów w Podkamieniu* [Historia monasterii Rev. Patrum Ordinis Praedicatorum in Podkamień]. Zebrał i wydał Ks. Sadok Barącz, Tarnopol 1870.

Berthier - *Innocentii PP. XI Epistolae ad Principes annis I-V (3 X 1676 - 20 IX 1681)*, edente P. Fr. Ioachim Joseph Berthier, T. I, Romae 1890.

Bieńkowski Ludomir et alii, *Zakony męskie w Polsce w 1772* [Ordines viorum in Polonia a. 1772], Lublin 1972. (Materiały do atlasu historycznego chrześcijaństwa w Polsce, T. I).

Bukowski Waldemar, *Katalog opatów jędrzejowskich* [Catalogus abbatum Andreoviensium] in: "Cystersi w Polsce. W 850-lecie klasztoru cystersów w Jędrzejowie" [Monachi Cistercienses in Polonia. 850 anni monasterii Cisterciensium Andreoviensis], Kielce 1990.

Bullarium - *Bullarium diplomatum et privilegiorum Sanctorum Romano-rum Pontificum*, Taurinensis editio, Augustae Taurinorum, T.VI: 1860, T IX: 1865, T. XI: 1866.

Calinescu G. H., *Alcuni missionari cattolici italiani nella Moldavia nei secoli XVII e XVIII*, in: "Diplomatarium Italicum" T. I (1925), Roma 1925, p. 1-223.

Del Re Nicolò, *La Curia Romana. Lineamenti storico-giuridici*, Roma 1970.

Diecezja chełmińska. Zarys historyczno statystyczny [Dioecesis Culmensis. Informatio historica et "statistica"], pod red. Czaplewskiego, Pelplin 1928.

Folwarski - Ks. Henryk Folwarski, *Poczet opatów klasztoru kanoników regularnych w Czerwińsku* [Index abbatum monasterii Canonicorum Regularium in Czerwińsk], in: "Nasza Przeszłość", T. VI, 1957, p. 5-81.

Fraknoi - *Papa Innocenzo XI (Odescalchi) e la liberazione dell'Ungheria dal giogo Ottomano. In base di documenti diplomatici dell'Archivio Vaticano*. Per Monsignor Guglielmo Fraknoi. Versione dall'ungherese per Leopoldo Ovàry, Firenze 1903.

Gwiazda Halina, *Fundacje i fundatorzy klasztorów dominikańskich w Wielkim Księstwie Litewskim w latach 1648-1696* [Fundationes et fundatores monasteriorum Ordinis Praedicatorum in Magno Ducatu Lithuaniae a. 1648-1696], in: "Studia...", T. I, p. 607-645.

Hammer Joseph von, *Geschichte des Osmanischen Reiches*, Bd. VI: 1656-1699, Pest 1830.

Handbuch der Geschichte Russlands, Bd. II: *Vom Randstaat zur Hegemonialmacht*, Stuttgart 1981.

Harasiewicz, *Annales Ecclesiae Ruthenorum - Annales Ecclesiae Ruthenae gratiam et communionem cum S. Sede Romana habentis, ritumque Graeco-Slavicum observantis, cum singulari respectu ad dioeceses ruthenas Leopoliensem, Premisliensem et Chelmensem*, auctore Michaele Harasiewicz, Leopoli 1862.

Historia Kościoła w Polsce [Historia Ecclesiae in Polonia], red. Bolesław Kumor, Zdzisław Obertyński, T. I, cz. 2, Poznań-Warszawa 1974.

Józefowicz J. T., *Kronika miasta Lwowa obejmująca w ogólności dzieje dawnej Rusi Czerwonej a zwłaszcza Historyą arcybiskupstwa lwowskiego* [Chronicon urbis Leopolis, totam historiam veteris Russiae Rubrae et praesertim archiepiscopatus Leopoliensis comprehendens]. We Lwowie 1854.

Kołodziejczyk Dariusz, *Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672-1699* [Podolia sub dicione Turcarum. Eialetus Cameneensis 1672-1699], Warszawa 1994.

Komaszyński - Michał Komaszyński, *Jan III Sobieski a Bałtyk* [Ioannes III Sobieski et Mare Balticum], Gdańsk 1983.

Komaszyński, Maria Kazimiera - Michał Komaszyński, Maria Kazimiera d'Arquien Sobieska królowa Polski 1641-1716 [Maria Casimira d'Arquien Sobieska, regina Poloniae 1641-1716], Kraków-Wrocław 1983.

Konarski Kazimierz, Polska przed odsieczą wiedeńską r. 1683 [Polonia ante expeditionem Vindobonensem a. 1683], Warszawa 1914.

Korytkowski, Prałaci - Prałaci i kanonicy Katedry Metropolitalnej Gnieźnieńskiej od roku 1000 aż do dni naszych [Praelati et canonici Ecclesiae Cathedralis Metropolitanae Gnesnensis ab a. 1000 usque ad dies nostros]. Podług źródeł archiwalnych opracował Ks. Jan Korytkowski, T. I-IV, Gniezno 1883.

Kumor Bolesław, Kościelne stowarzyszenia świeckich na ziemiach polskich w okresie przedrozbiorowym [Sodalitia ecclesiastica laicorum in terris Polonis ante partitiones Reipublicae], in: "Prawo Kanoniczne", 1967, rok X, nr. 1, p. 289-356.

Kurczewski - Jan Kurczewski, Biskupstwo wileńskie [Episcopatus Vilnensis], Wilno 1912.

Kutrzeba I - Stanisław Kutrzeba, Historya ustroju Polski w zarysie [Brevis historia ordinationis rei publicae in Polonia], T. I: Korona, Lwów 1920, T. II: Litwa, Lwów i Warszawa 1921.

Litak - Stanisław Litak, Struktura terytorialna kościoła łacińskiego w Polsce w 1772 roku [Structura territorialis Ecclesiae Latinae in Polonia a. 1772], Lublin 1980 (Materiały do atlasu historycznego chrześcijaństwa w Polsce, T. IV).

Łukaszewicz Józef, Krótki opis historyczny Kościołów parochialnych, kościołków, kaplic, klasztorów, szkółek parochialnych, szpitali i innych zakładów dobrotczych w dawnej Diecezyi Poznańskiej [Brevis descriptio historica ecclesiarum parochialium, oratoriorum, cappellarum, monasteriorum, scholarum parochialium, nosocomiorum aliorumque operum charitatis in antiqua dioecesi Posnaniensi], T. I-III, Poznań 1858-1863.

Müller Wiesław, Diecezja krakowska w relacjach biskupów z XVII-XVIII w. [Dioecesis Cracoviensis secundum relationes scriptas episcoporum saec. XVII-XVIII], in: "Roczniki Humanistyczne", T. XIII, 1965, p. 5-149.

Müller Wiesław, Organizacja terytorialna diecezji płockiej z XVI-XVIII w. [Ordinatio territorialis dioecesis Plocensis saec. XVI-XVIII], in: "Roczniki Humanistyczne", T. XV, 1967.

Niesiecki - *Herbarz Polski* [Liber genealogicus Poloniae] Kaspra Niesieckiego SJ, powiększony dodatkiem późniejszych autorów, rękopismów, dowodów urzędowych i wydany przez Jana Nep. Bobrowicza, T. I-X, w Lipsku 1839-1846.

Nowacki - Ks. Prof. Dr Józef Nowacki, *Dzieje Archidiecezji Poznańskiej* [Historia archidioeceseos Posnaniensis], T. I: *Kościół katedralny w Poznaniu - studium historyczne* [Ecclesia cathedralis Posnaniensis. Studium historicum], Poznań 1959, T. II: *Archidiecezja poznańska w granicach historycznych i jej ustrój* [Archidioecesis Posnaniensis in suis finibus historicis eiusque ordinatio], Poznań 1964.

Pastor Ludovico, *Storia dei Papi dalla fine del Medio Evo*, T. XIV/2: 1676 - 1700, versione italiana di Mons. Prof. Pio Cenci, Roma 1962.

Petrowicz - Sac. Gregorio Petrowicz, *L'Unione degli Armeni di Polonia con la Santa Sede (1626-1686)*, Roma 1950 [Orientalia Christiana Analecta, 135].

Petruševič - *Svodnaja galicko-russkaja letopis' s 1600 po 1700 god* [Chronicon synopticum Galiciense-Ruthenum ab a. 1600 ad a. 1700]. Sostavil A. S. Petruševič, L'vov 1874.

Pirawski - Thomae Pirawski, primi episcopi suffraganei Leopoliensis *Relatio status Almae Archidioecesis Leopoliensis*; accedunt testamenta eiusdem Th. Pirawski et Ioannis Zamoisci, archiepiscopi Leopoliensis. Edidit Cornelius Iulius Heck, Leopoli 1893 (Materiały Historyczne wydawnictwa Towarzystwa Historycznego we Lwowie, tom II).

PSB - *Polski Słownik Biograficzny* [Lexicon Biographicum Polonorum], T. 1 -, Kraków 1935 -.

Rąb Jan, *Kapituła kolegiacka w Brzozowie (1724-1788)*. [Capitulum ecclesiae collegiatae Brzozoviensis], in: "Nasza Przeszłość", T. 43, p. 101-133.

Repertorium - *Repertorium der diplomatischen Vertreter aller Länder seit dem Westfälischen Frieden (1648)*, Bd. I (1648-1715), veröffentlicht von Ludwig Bittner und Lothar Gross, Oldenburg-Berlin 1936.

Rocco (Rochus) da Cesinale, *Storia delle missioni dei Cappuccini*, T. III, Roma 1873.

Rosenbaiger Kazimierz S., *Dzieje Kościoła OO. Franciszkanów w Krakowie w wiekach średnich*, [Historia Ecclesiae Franciscanorum Cracoviensis mediæ aëvi temporibus]. W Krakowie 1933.

Schiemann Theodor, *Luise Charlotte Radzivil, Markgräfin von Brandenburg* in: "Forschungen zur Brandenburgischen und Preussischen Geschichte", Bd. III, Leipzig 1890, p. 125-168.

Słownik Geograficzny [Lexicon Geographicum], T. I-XV, Warszawa 1880-1902

Smirnov - Smirnov N. A., *Rossija i Turcija v XVI-XVII vv.*, T. II, Moskva 1946.

Solov'ev - *Istorija Rossii s drevnejsich vremen'* [Historia Russiae inde ab antiquissimis temporibus]. Sočinenie Sergeja Michajloviča Solov'eva. Kniga tret'ja. Tom XI-XV. Vtoroje izdanie, S. Peterburg, [s.d.]

Sovetskaja istoričeskaja enciklopedija [Encyclopaedia historica sovietical], T. II Moskva 1962, T. XII, Moskva 1969.

Storia della Chiesa [Aliquot studia de historia Ordinis Praedicatorum in Polonia], di E. Préclin e E. Jarry. Edizione italiana a cura di Luigi Mezzadri. Traduzione di Remigio Petrecchia, T. XVIII/2: *La Chiesa nell'età dell'assolutismo confessionale. Dal Concilio di Trento alla pace di Westfalia (1563-1618)*, Torino 1988;

Studia... - *Studia nad historią dominikanów w Polsce*, pod redakcją Jerzego Kłoczowskiego, T. I-II, Warszawa 1975.

Świętochowski Robert, Chruszczewski Adam, *Polonia Dominicana apud extraneos*, in: "Studia...", T. II, p. 467-572.

Urzędnicy centralni i nadworni Polski XIV-XVIII wieku. Spisy [Magistratus regni et magistratus curiae in Polonia saec. XIV-XVIII. Indices], opr. Krzysztof Chłapowski et alii, Kórnik 1992.

VL - *Volumina Legum - Prawa, konstytucje y przywileje Królestwa Polskiego y Wielkiego Księstwa Litewskiego y wszystkich Prowincji należących, na walnych seymiech Koronnych od seymu Wiślickiego Roku Państwowego 1347 aż do ostatniego seymu uchwalone* [Leges, constitutiones et privilegia Regni Poloniae, Magni Ducatus Lithuaniae et omnium provinciarum ei attinentium, in Comitiis Regni inde a Visliciensibus a. 1347 celebratis usque ad ultima Comitia lata et decretal], w Drukarni J. K. Mości y Rzeczypospolitej w Collegium Warszawskim Scholarum Piarum, T I: 1732, T. III: 1735, T. IV: 1737, T. V: 1738.

Waliszewski - *Archiwum spraw zagranicznych francuskie do dziejów Jana Trzeciego* [Archivum Gallicum rerum exterarum ad historiam Ioannis III pertinentium], T. III: Lata od 1680 do 1683 [AB a. 1680 ad 1683], opr. Kazimierz Waliszewski, Kraków 1884 (Acta Historica res

gestas Poloniae illustrantia ab anno 1597 usque ad annum 1795, volumen VII).

Welykyj EM - *Epistolae Metropolitarum Kioviensium Catholicorum Cypriani Zochovskyj, Leonis Slubicz Zalenskyj, Georgii Vynnyckyj 1674-1713*, collegit etc. P. G. Athanasius Welykyj OSBM, Romae 1958.

Welykyj LE - *Litterae episcoporum historiam Ucrainae illustrantes (1600-1900)*, collegit, paravit, adnotavit editionemque curavit P. Athanasius G. Welykyj OSBM, T. III, Romae (Analecta OSBM, Sectio III).

Wierzbowski, Konnotata - *Konnotata wypadków w domu i w kraju zaszłych od roku 1634 do 1689 r.* [Aliquae adnotationes de eis, quae domi et in Polonia ab a. 1634 ad a. 1689 evenerunt], skreślona przez Stanisława Wierzbowskiego, starostę łęczyckiego i barwadzkiego, chorążego łęczyckiego. Z rękopisu przechowanego w archiwum rodzinnym, do druku podał i objaśnienia dołożył Jan Konrad hr. Załuski. W Lipsku 1858.

Wołyniak [J. M. Giżycki], *Zniesione kościoły i klasztory rzymsko-katolickie przez rząd rosyjski w wieku XIX-tym w diecezji łuckiej, żytomierskiej i kamienieckiej (gub. wołyńskiej, kijowskiej i podolskiej)* [Ecclesiae et monasteria Romano-Catholica saec. XIX ab auctoritatibus Russicis suppressa in dioecesibus Luceoriensi, Zytomerensi et Camenecensi (in praefecturis Voliniae, Kioviensi et Podoliae)], in: "Nova Polonia Sacra", T. I, Kraków 1928, p. 1-312.

Wójcik Zbigniew, *Jan Sobieski 1629-1696* [Ioannes Sobieski 1629-1696], Warszawa 1983.

Załuski - *Andreae Chrysostomi in Załuski Załuski... epistolae historico-familiares*, T. I, pars 2, Brunsbergae 1710.

Zawadzka Krystyna, *Ze źródeł i stanu badań dotyczących dawnych klasztornych bibliotek dominikanów w polskich prowincjach*, in: "Nasza Przeszłość" [De fontibus et investigationibus ad veteres bibliothecas monasticas Ordinis Praedicatorum in provinciis Poloniae pertinentibus], T. XXXIX, 1973, p. 213-228.

Żebrowski Tadeusz, *Zarys dziejów diecezji płockiej* [Brevis historia dioecesis Plocensis], Płock 1976.

